

Серга А. О.

МЕТАФОРА В ТЕРМІНОЛОГІЇ

У даній роботі розглянуті переваги та особливості застосування метафор як способу термінотворення в економічній терміносистемі. Підкреслена актуальність процесу удосконалення термінології, оскільки вона є невід'ємною частиною лексичної системи мови і належить до найбільш відкритих систем, що динамічно розвивається. Підкреслено, що термінологічна метафоризація є закономірним явищем і займає важливе місце у формуванні терміносистеми при необхідності найменування раніше неномінованих понять. Метафоризацію визначено як когнітивний механізм термінотворення у сфері економічної термінології, оскільки вона є таким способом використання мови, коли буквальне значення слів використовується для вираження інших смислів. Названі імена науковців, які вивчали застосування метафор у термінотворенні, зокрема Н.Д. Арутюнової, А.П. Чудинова, С.Г. Баранова, М. Блека, Дж. Лакоффа.

Серед багатьох особливостей метафори передусім виділено її властивість створювати асоціативні зв'язки. Складні поняття або явища, що безпосередньо не спостерігаються, через метафору співвідносяться з більш простими та знайомими явищами. Зазначена особливість розглядається на прикладі метафоричних термінів «банківський рай» та «дерево рішень». Робиться висновок про те, що метафори допомагають студентам осмислити незнайомі абстрактні концепції та явища, а також поглибити розуміння матеріалу.

Наголошується на можливості стисло передати сутність економічних явищ та понять за допомогою метафор. Метафори сприяють емоційному забарвленню пояснюваного явища або поняття. Властивість метафоричних термінів привертати та утримувати увагу розглянуто на прикладі метафоричних термінів «спляча красуня» та «інфляційна спіраль». Підкреслено розповсюдженість використання метафор у термінотворенні. Виділені підсистеми економічної терміносистеми, де вони найбільш часто вживаються, а саме: цінні папери, гроші, ринки та біржі. Наведено класифікацію метафор за П.В. Москвіним. В рамках класифікації серед усього масиву термінів економічної терміносистеми, у залежності від допоміжного суб'єкта порівняння, умовно виділено кілька груп метафор, а саме: медичні метафори, військові метафори, спортивні метафори та технічні метафори. Наголошується на тому, що надлишок метафор у науковому тексті не буде позитивно впливати на його сприйняття. Наводяться думки науковців Н.Д. Арутюнової та Ф. Скарпи.

У статті зроблено висновок про те, що метафора активізує асоціативне мислення, сприяє ущільненню інформації, привертає та утримує увагу, насичує текст виразними образами, що здатні надовго закріплюватися у пам'яті. Але слід зловживати термінами з переносним значенням, бо це може завдати шкоди точності наукового тексту та призвести до детермінологізації економічної терміносистеми. Тобто, при вживанні метафоричних термінів слід дотримуватися розумної межі.

Робота виконана під керівництвом доц. кафедри українознавства і політології Чуєшкової О.В.